

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do renty rodzinnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 października 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje adwokat A. M. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w (...) kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 29 października 2013 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczoną J. B. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 marca 2013 r., oddalającego odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddziału w S. odmawiającej przyznania jej prawa do renty rodzinnej.

Ubezpieczona J. B. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 286 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 235 k.p.c. oraz naruszenie prawa

materialnego, to jest art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 5 k.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony stanowiskiem skarżącej, iż „uchylenie, którego dopuścił się Sąd Apelacyjny w (...), jest na tyle oczywiste, a konsekwencje uchybienia na tyle ważne, że uzasadniają zajęcie w tym zakresie stanowiska przez Sąd Najwyższy”.

Skarżąca zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego w (...) „uchylenia w procedowaniu, które skutkowały uniemożliwieniem jej zadawania pytań biegłemu hematologowi, autorowi, w istocie najważniejszej dla oceny zdolności skarżącej do pracy (z medycznego punktu widzenia), opinii sporządzonej w toku postępowania sądowego”. Jej zdaniem, „uchylenie Sądu nie pozwoliło na wyjaśnienie wątpliwości co do wniosków opinii, których istnienie skarżąca podniosła w toku postępowania. Sąd Odwoławczy nie uzupełnił postępowania dowodowego o ustną opinię uzupełniającą biegłego hematologa. Tymczasem, w opinii skarżącej, w orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowany jest pogląd, zgodnie z którym przewidziana w art. 286 k.p.c. możliwość wezwania biegłego na rozprawę przeradza się w obowiązek sądu, jeśli opinia budzi wątpliwości sądu lub stron. W przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji, w miejsce ustnej uzupełniającą opinii biegłego hematologa, przeprowadził dowód z kolejnej pisemnej opinii, innego biegłego, naruszając w ten sposób nie tylko przepis art. 286 k.p.c., ale również, wyrażoną w art. 235 § 1 k.p.c., zasadę bezpośredniości postępowania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c.,

a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Autorka skargi w istocie nie wskazuje precyzyjnie na żadną z wymienionych wyżej przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w związku z czym jedynie z konstrukcji wniosku o przyjęcie jej skargi kasacyjnej można co najwyżej domniemywać, że ma ona na myśli oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Należy zatem przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z

dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Przedmiotowa skarga nie jest oczywiście uzasadniona w zaprezentowanym wyżej rozumieniu. Należy przypomnieć, iż specyfika dowodu z opinii biegłego polega m. in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c., uzupełniającej ustanej opinii tego biegłego lub opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Wskazane przez skarżącą zarzuty naruszenia art. 286 k.p.c. nie mogą odnieść skutku, jeżeli wydana przez biegłego opinia wyjaśnia istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, a jej fachowość i rzetelność nie została w żaden sposób podważona. Przepis art. 286 k.p.c. nie przewiduje obowiązku przesłuchania biegłego przed sądem w każdym wypadku. Przepis ten pozostawia sądowi decyzję, czy opinia wymaga dodatkowych wyjaśnień ze strony jej autora, a także, czy wyjaśnienia te powinny być złożone w formie ustnej czy w formie pisemnej. Obowiązek wezwania biegłego na rozprawę powstaje wówczas, kiedy sformułowania opinii nie są na tyle jasne i jednoznaczne, by pozwalały na dokonanie na jej podstawie stanowczych ustaleń. W wyroku z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99 (LEX nr 53135) Sąd Najwyższy stwierdził, że potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwiku konkluzji opinii, lecz być następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii. W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadawalająca, co jest niedopuszczalne. W wyroku z dnia 21 listopada 1974 r., II CR 638/74 (OSPika 1975 nr 5, poz. 108) Sąd Najwyższy stwierdził z kolei, że nie jest uzasadniony wniosek strony o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. W wyroku z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73 (LEX nr 7404) Sąd

Najwyższy wyjaśnił zaś, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c. Nie można zatem przyjąć że sąd jest obowiązany dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Podobne poglądy prawne zawierają wyroki z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74 (Biuletyn SN 1974 nr 4, poz. 64) i z dnia 15 listopada 2001 r. (II UKN 604/00, PPIPS 2003 nr 9, s. 67).

Taka też sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Sąd Apelacyjny podkreślił, że nie widzi podstaw do przeprowadzenia ewentualnego dowodu z uzupełniającej opinii biegłych, bowiem dotychczas wydane opinie są zgodne, wyczerpujące i dostarczają niezbędnych wiadomości specjalnych z zakresu medycyny, mogących stanowić podstawę do ostatecznego rozstrzygnięcia. Analiza opinii biegłych sądowych wraz z ich uzupełnieniami w konfrontacji z dokumentacją medyczną, w tym zgromadzoną w aktach rentowych, doprowadziła w ocenie Sądu Apelacyjnego do wniosku, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i dotychczasowym doświadczeniem zawodowym.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym zostało oparte na treści art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 w związku z § 13 ust. 4 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.